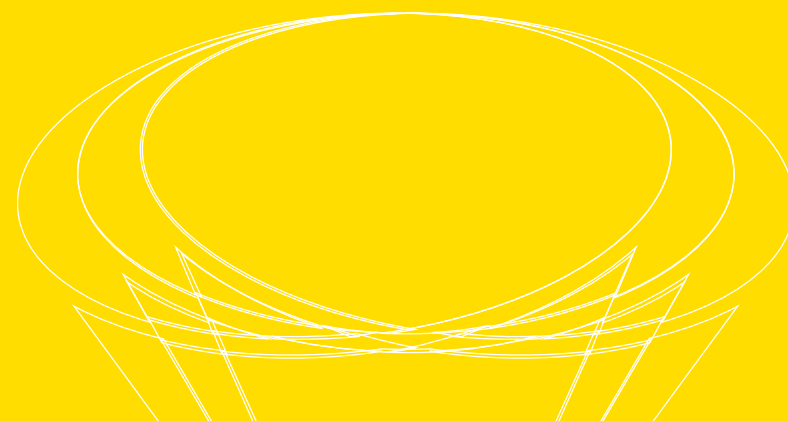

Wereldpodium voor de Blaasmuziek

wmc Kerkrade 1951 – 2021

Harrie Reumkens

Met een bijdrage van Hans Bosch

Wereldpodium voor de Blaasmuziek

wmc Kerkrade 1951 – 2021

Harrie Reumkens

Met een bijdrage van Hans Bosch

Wereldpodium voor de blaasmuziek
wmc Kerkrade 1951 - 2021

© Wereld Muziek Concours Kerkrade, 2021
ISBN 978 946 4371994

Eerste druk november 2021

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door print-outs, kopieën, of op welke andere manier dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

INHOUDSOPGAVE

9	Het Voorspel				
13	HOOFDSTUK 1 1951-1962 De Tent-spektakels	47	HOOFDSTUK 2 1966-1981 Het festival wordt volwassen	95	HOOFDSTUK 3 1985-1999 wmc wordt belangrijkste internationale podium ter wereld
14	1951 Internationaal Muziek Concours	48	1966 — het 5e wmc Het aanzien groeit	96	1985 — het 10e wmc Veel vernieuwing in het Europees Jaar van de Muziek
21	1954 Het nieuwe Wereld Muziek Concours, een sprookje in de regen	57	1970 — het 6e wmc Quo Vadis wmc?	107	1989 — het 11e wmc Op weg naar het belangrijkste podium voor de blaasmuziek ter wereld!
31	1958 — het 3e wmc Groot, groter, grootst!	65	1974 — het 7e wmc Het optimisme straalt er van af!	119	wmc in de jaren 1990, 1991 en 1992
39	1962 — het 4e wmc De kwaliteit neemt toe	72	Huisvesting: een korte beschouwing door Hans Bosch	122	1993 — het 12e wmc Het muzikale hoogtepunt
		76	1978 — het 8e wmc wmc groeit als ontwikkelpodium	133	1997 — het 13e wmc The World Meets in Music
		84	1981 — het 9e wmc De Vernieuwing zet door		
				143	HOOFDSTUK 4 2001-2021 wmc, Kerkrade en de toekomst van de Blaasmuziek
				144	2001 — het 14e wmc Het nieuwe Millennium 50 jaar wmc
				154	2005 — het 15e wmc Corps Style versus Open Class
				163	2009 — het 16e wmc Tweemaal showwedstrijden
				177	2011 — 60-jarig jubileum wmc
				181	2013 — het 17e wmc Focus op jeugd- en talentontwikkeling
				187	2015 — EK Böhmisch/Mährische Muziek in Kerkrade
				189	2017 — het 18e wmc Een nieuwe manier van beoordelen
				202	Nawoord wmc Kerkrade, een geschenk voor de blaasmuziek: 'It's a Gift!'
				207	COLOFON

Vorige pagina: Noors muziekkorps als deelnemer van de marswedstrijden in 1958.

< Een bassist van fanfare Wilhelmina uit Volendam blaast een deuntje in het Mùcherveld (Internationaal Muziek Concours 1951).

♪

Carlton Main staat in 1949 onder leiding van de dan al beroemde componist, Eric Ball, die in 1978 nog in het wmc-juryteam voor de concertwedstrijden zal gaan plaatsnemen. Principal cornet is de jonge David Read. Hij zal later carrière maken als één van de belangrijkste juryleden van Groot-Brittannië, en ook hij keert uiteindelijk naar Kerkrade terug, in 2009 als jurylid bij het wk voor Brassbands tijdens het 16e wmc. Op de vraag aan hem en enkele van zijn collega-muzikanten uit 1949 wat hen het meest is bijgebleven van dat eerste bezoek aan Kerkrade, antwoorden zij, dat het vooral het rijkelijke vrij verkrijgbare voedsel was. 'We kregen alles: boter, vlees, kaas melk, wat we maar wilden. Bij ons thuis was alles nog steeds op de bon. Maar wij hadden toch de oorlog gewonnen?!'

HET VOORSPEL

De jaren direct na de Tweede Wereldoorlog zijn voor Nederland en Europa een tijd van wederopbouw en herstel. Er is sprake van een schaarste aan vrijwel alle goederen en diensten, de economie is door de oorlog volledig in het slop geraakt en veel steden liggen nog in puin. Niettemin overheerst er een gevoel van optimisme. Iedereen lijkt ervan overtuigd dat de verschrikkingen van de beide wereldoorlogen zich nooit meer mogen herhalen en er worden veel initiatieven genomen om de verstandhouding tussen naties en volkeren te verbeteren. De Verenigde Naties, opgericht in 1945 en symbool van de hernieuwde samenwerking tussen landen, slaat als organisatie steeds verder zijn vleugels uit. Ook op sociaalmaatschappelijk en cultureel vlak. In 1948 is de oprichting van de staat Israël een feit en in 1949 zien zowel de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO) als de Duitse Bondsrepubliek het licht. In datzelfde jaar maakt een brassband uit de Engelse mijnregio Yorkshire - de Carlton Main Frickley Colliery Band - een *goodwill*-tournee door Nederland. Omdat dit orkest een mijnwerkersorkest is, zijn ook twee Kerkradse harmonieorkesten, St. Aemiliaan Bleijerheide en St. Pancratius Nulland, geïnteresseerd in een gezamenlijk concert. De Nederlander L. Kappert is verantwoordelijk voor de organisatie van de concerten van Carlton Main. Hij ziet een concert met de twee orkesten uit het zuiden wel zitten en Kerkrade kan beginnen met de organisatie. Het concert moet begin augustus plaatsvinden in de buitenlucht, op een muziekkiosk in het Mùcherveld. De organisatie verwacht zo'n 1.500 toeschouwers.

♪

Het spectaculaire concert, dat eindigt met Tsjaikovski's 1812 Overture en met vuurwerk, trekt uiteindelijk meer dan 5.000 bezoekers. Tijdens de nazit in Hotel Monopole aan de Einderstraat, waar het bier rijkelijk vloeyde, worden door de organisatoren grote plannen voor de toekomst gesmeed. Het concert was een succes en ze wilden meer. Om te beginnen moest Carlton Main in het daaropvolgende jaar terugkeren naar Kerkrade. En ze wilden een meerdaags interna-

Deze band is de aanleiding geweest voor de oprichting van het Wereld Muziek Concours. Hun bezoek in 1949 aan de Harmoniën St. Pancratius en St. Aemiliaan leidde tot het idee om een groot internationaal muziekconкурс te organiseren. Dit vond voor de eerste keer plaats in 1951. Bij gelegenheid van het 60 jarig bestaan van het WMC in 2011 keerde deze band terug in Kerkrade en gaf een Galaconcert in de Rodahal.

tionaal muziekconкурс organiseren. De initiatiefnemers wendden zich tot burgemeester Lempers, die enthousiast is over het idee. Hij stelt voor om alle Kerkraadse muziekkorsten bij de organisatie te betrekken, om een zo groot mogelijk draagvlak in de gemeenschap te krijgen. Hiermee was de basis gelegd voor wat later het Wereld Muziek Concours zou worden.

In 1949 is er nog een belangrijke ontwikkeling in Kerkrade. In dat jaar wordt, op initiatief van docent P. Castermans, een muziekschool opgericht. Er staat een groep enthousiaste muziekliefhebbers op met een goede dosis organisatietalent en met een duidelijke visie: ze willen (amateur)muzikanten de kans geven zich verder te ontwikkelen door middel van professionele muziekeducatie. In het voorlopige bestuur zijn diverse namen te vinden - allen afkomstig uit het Kerkraadse culturele veld - die later ook actief deelnemen aan wat het eerste Kerkraadse internationale muziekfestival moet worden. En er is eind jaren '40 ook geen gebrek aan middelen in Kerkrade. De gemiddelde mijnwerker verdient in die tijd 15 tot 20 procent meer dan arbeiders met vergelijkbare beroepen en de mijnbedrijven dragen graag hun steentjes bij aan dit soort initiatieven. De harmonie, het koor en de carnavalsvereniging: hun kas werd royaal gespekt door de mijnbedrijven. Er was, kortom, een vruchtbaar klimaat voor het verenigingsleven in het naoorlogse Kerkrade.

Op 2 juli 1950 vindt het tweede concert door de Carlton Main Band met nog groter succes dan de eerste keer plaats, dit keer op de speciaal daarvoor ingerichte cour van de meisjesschool aan de O. L. Vrouwestraat, en enkele dagen later, op dinsdag 1 augustus, wordt - opnieuw op initiatief van de harmonieën St. Aemiliaan en St. Pancratius - de eerste vergadering over het muziekconкурс in zaal Rutten aan de

Markt gehouden, waaraan naast veel muziekverenigingen ook het gemeentebestuur van Kerkrade deelneemt. Wethouder Scheelen licht de plannen toe. *'Het concours, dat vijf dagen zal duren, is voorlopig vastgesteld op 11, 12, 15, 18 en 19 augustus 1951. De ereavond zal op 10 augustus worden gehouden. Men verwacht ongeveer 50 muziekverenigingen, waarvan 15 tot 20 buitenlandse gezelschappen uit Engeland, Frankrijk, België, Luxemburg, Denemarken, Zweden, Italië, Zwitserland, Duitsland enz. Daar men geen risico wil nemen dat het muziekfeest door regen zal worden bedorven, zal men een of twee grote tenten huren.'* Aldus het Limburgs Dagblad van 3 augustus 1950. Burgemeester Lempers zegt alle medewerking van het gemeentebestuur en een garantiesubsidie toe.

Tijdens de tweede vergadering op 8 augustus, die eigenlijk als de constituerende vergadering van de organisatie kan gelden, wordt Johan Scholtes, hoofd afdeling Onderwijs en Cultuur, naast voorzitter Scheelen voorlopig benoemd. De verenigingen van Kerkrade worden opgeroepen de benodigde commissies te bemensen. Dat gebeurt zo voortvarend, dat de Gazet van Limburg al op 17 augustus meldt: *'Iets vaags, geboren uit de harmonieën Pancratius en Aemiliaan nam de wazige vorm aan van een concours op de eerste vergadering en nu al, na de tweede vergadering staat een internationaal muziekconкурс... in augustus 1951 vast als een blok graniet'*. De Nederlandse Federatie van Muziekgezelschappen heeft zijn ondersteuning toegezegd.

De 'topcommissie' wordt gevormd door zes leden dagelijks bestuur en de voorzitters van de elf overige Kerkraadse blaasorkesten (beoogd voorzitter Scheelen was tevens voorzitter van St. Pancratius Nulland). Deze commissie blijkt over modern inzicht te beschikken, want als eerste wordt een 'Pers- en Propagandacommissie' ingesteld, die al vóór de tweede vergadering een concept-reclamefolder gereed heeft. Op 24 augustus bericht het Limburgs dagblad, dat ook de Kerkraadse middenstand zich spontaan achter de plannen schaaft, en een 'Grote Middenstandstentoonstelling' in Kerkrade wil organiseren, 'die het hele Old Hickoryplein zal vullen'. En op 28 augustus bericht de Zuid-Limburger, dat de officiële kop, waaronder het evenement verder aangekondigd zal worden, als volgt luidt: Internationaal Muziek Concours 1951.

Brochure Internationaal Muziekconcorso 1951.

HOOFDSTUK 1

1951-1962

De Tent-spektakels

1951

Internationaal Muziek Concours

De organisatiewerkzaamheden worden met een ongekenne passie opgepakt, en al gauw worden de bestuurlijke contouren duidelijk. Naast de topcommissie worden vijf werkcommissies ingesteld:

- de Huisvestingscommissie
- de Ontvangstcommissie
- de Terrein- en Versieringscommissie
- de Pers- en Propagandacommissie
- de Marswedstrijdcommissie.

Samen met een financiële werkgroep zullen zij de kar gaan trekken en vanaf 1 september 1950 worden alle verenigingen in Kerkrade opgeroepen om mee te werken en de commissies verder te bemensen. Ook de gemeente werkt hard aan de voorbereidingen voor het komende feest. De Zuid-Limburger meldt, dat de werkzaamheden aan de Hoofdstraat, Holzstraat en Wijngracht opgepakt zullen worden om de bezoekers op een 'spiegelgladde deklaag' te kunnen trakteren. De straten van Kerkrade waren op dat moment dus nog deels onverhard! En de tent voor het concours is inmiddels besteld. Niet minder dan 4.000 bezoekers zullen er plaats kunnen nemen.

Ambtelijk secretaris, Johan Scholtes, stort zich inmiddels op de uitnodigingen aan de nationale en internationale orkesten. Meer dan 5.000 brieven worden verstuurd, en hij klimt onvermoeibaar elke dag in de telefoon om orkesten over te halen om deel te nemen. In september krijgt hij toezeggingen van diverse bekende Engelse en Canadese orkesten. Ook de concertpromotor L. Kappert uit Hillegom, die de concerten in 1949 en 1950 mogelijk maakte, werkt enthousiast mee. Zijn idealen zijn het oprichten van een wereldfederatie voor de blaasmuziek, en het bijeenbrengen van de destijds nog vier landelijke blaasmuziekfederaties in één nationale organisatie.

Hoewel al deze eerste successen uiteindelijk toch niet uitkwamen - de reis voor het Canadese orkest bleek toch te lang en te duur; de Engelse topbands inclusief de Carlton Main Band lieten het grotendeels afweten; de wereldfederatie is er tot op de dag van vandaag niet; en de eenwording van de Nederlandse federaties zou nog tot 1 januari 2014 duren -, groeide de belangstelling voor deelname gestaag. Het optimisme, dat Johan Scholtes ondanks alle tegenslagen uitstraalt, werkt aanstekelijk en al gauw wordt duidelijk, dat Kerkrade zich op kan maken voor de ontvangst van vele duizenden deelnemers en bezoekers. En dat in een onooglijk stadje zonder veel hotelcapaciteit. In november 1950 richt de Huisvestingscommissie zich daarom met een 'Zeer belangrijke mededeling aan de bevolking

Het dagelijks bestuur van het Internationaal Muziek Concours 1951. Van links naar rechts: achteraan de heren M. Paffen, C. Heuts, A. Amkreutz; vooraan de heren G. Frantzen, W. Scheelen en J. Scholtes.

Persconferentie voor het Internationaal Muziek Concours 1951 in het raadhuis (9 mei 1951). Toespraak door plaatsvervangend burgemeester W. Scheelen (met aan weerszijden wethouders en gemeentesecretaris).

van Kerkrade'. Iedereen die slaapruijnte ter beschikking heeft, wordt gevraagd om zich te melden, zodat de commissie een beeld kan krijgen hoeveel mensen er inderdaad gehuisvest kunnen worden. De bevolking reageert massaal, en daarmee krijgt de onverbreekelijke band tussen de bevolking enerzijds en de concoursorganisatie anderzijds, gestalte, waardoor de hele Kerkradse bevolking zich tot op de dag van vandaag mede-eigenaar van dit festival voelt. Het is: 'Ozze Konkoeer' geworden!

In oktober 1950 bereikt de topcommissie het bericht, dat vanuit Engeland niet minder dan 20 orkesten zullen deelnemen. Alleen vallen de in eerste instantie vastgelegde data - 10 tot en met 19 augustus - ongunstig uit voor de Engelse vakantieperiode, dus komt het verzoek deze te verzetten. Vervolgens toont het besluit van de commissie het lef en de daadkracht van Kerkrade: men besluit de festivalperiode met een week te verlengen. Het concours zal zich afspelen van 4 tot en met 19 augustus, met een openingsmanifestatie op vrijdag 3 augustus. Tevens krijgt de inhoud van het concours gestalte. De verouderde concourssystemen die in Europa gehanteerd worden, worden radicaal vernieuwd. Er zullen slechts vier wedstrijddivisies komen voor de verschillende secties. Elk orkest dient twee concourswerken uit te voeren, waarna de orkesten met de hoogste scores in de avond opnieuw tegen elkaar moeten aantreden, nu met twee andere werken. Orkesten moeten dus vier verschillende werken instuderen. De Nederlandse federaties zullen

het concours erkennen, en de hoogst eindigende Nederlandse orkesten zullen in de betreffende divisies de nationale titels ontvangen. Naast het concertconcours zal er dagelijks een marswedstrijd zijn, die niet verplicht is. Ook het repertoire voor deze wedstrijd is vrij. Op doordeweekse dagen zullen diverse professionele musici, koren en orkesten concerten en recitals vertolken, en zullen de meest gerenommeerde deelnemende orkesten uitgenodigd worden om 'Ereconcerten' te geven. Daarmee staat het raamwerk voor het festival zowel organisatorisch als programmatisch vast.

Op woensdag 9 mei 1951 presenteren voorzitter Scheelen en algemeen secretaris Scholtes het definitieve programma tijdens een groots opgezette persconferentie in het Kerkraadse stadhuis, waarbij de nationale en internationale pers in groten getale aanwezig is. Wat de pers bijzonder aanspreekt is niet zozeer het aangekondigde programma, maar de betrokkenheid van de lokale bevolking. Als zij namelijk na de conferentie naar buiten komen om het concert, dat de Bergkapel van de Domaniale Mijl bij die gelegenheid zal geven, bij te wonen, ziet de Markt zwart van de mensen: Kerkrade is er helemaal klaar voor. AVRO en KRO geven aan dat zij diverse concerten en wedstrijden zullen uitzenden, en ook het Filmjournaal zal aanwezig zijn.

Op maandag 30 juli zijn, na een opbouwtijd van bijna twee weken, de beide festivalterreinen gereed. De concerttent op het terrein aan de Niersprinkstraat, ruwweg op de locatie van de huidige Rodahal, kan 4.000 toeschouwers herbergen. Op het terrein van Kirchroa Alaaf op het Mùcherveld is de op dat moment grootste tent van Nederland verzezen, die aan meer dan 40 handelsstands uit heel Nederland plaats biedt, naast een iets kleinere tent voor de middenstand van Kerkrade en omgeving, en een horeca-tent waar vanaf 4 augustus elke avond een programma geboden zal worden. Voorzitter P. van Warenburg van de Kerkraadse middenstandsvereniging is met recht trots.

♪

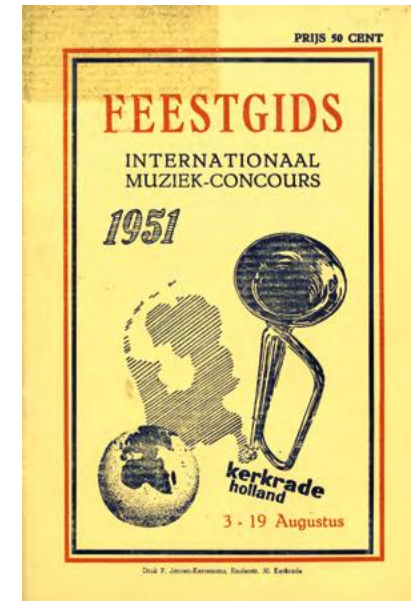

♪

De firma De Boer Tenten, sinds 2017 gefuseerd met haar Duitse partner, Losberger, is al 100 jaar een begrip. Behalve voor het wmc verzorgden zij onder meer tentcomplexen voor de Olympische Spelen, het WK Voetbal en een tijdelijke terminal voor Schiphol. De oprichter/eigenaar de Boer had persoonlijk de leiding over de plaatsing in Kerkrade, waarbij de 40 ton wegende hangartent met 2.000 m² expositieruimte zijn grote trots was.

< Muziekkiosk op het terrein van de concertwedstrijd tegenover het stadspark.

> Expositietenten van de Handel-, Industrie- en Middenstandstentoonstelling in het Mùcherveld (Internationaal Muziek Concours 1951).

Feestgids Internationaal Muziek Concours 1951: het programmaboekje voor de directe voorloper van het wmc.

De Wiltener Stadtmusikkapelle uit Innsbruck tijdens de marswedstrijd (Internationaal Muziek Concours 1951).

Vips in afwachting van een muziekkorps voor de marswedstrijd aan de Stationstraat. Op de stoelen vooran: links burgemeester Becht en twee stoelen verder minister van Verkeer Wemmers. Op de achtergrond de skyline van het centrum.